

Nr 286

Av herr **Ringaby**, om avdragsrätt för arbetsunderlättande åtgärder i småbarnsfamiljer.

(Lika lydande med motion nr 222 i Första kammaren)

Enligt vår skattelagstiftning är avdragsrätt vid deklarationen av inkomst från tjänst eller förvärvskälla inte tillåten när det gäller kostnader för t.ex. hemhjälp eller rationaliseringsåtgärder i det egna hushållet. Motivet torde bl.a. vara att då den ekonomiska fördelen av en husmors arbete i hemmet inte behöver redovisas eller beskattas, skall heller inte kostnader som underlättar detta arbete vara avdragsgilla på familjeinkomsten. I huvudsak är denna princip riktig. På goda grunder kan den dock inte alltid i sin helhet godtagas, då den ibland ställer särskilt småbarnsfamiljer i en besvärlig situation.

Av förslag om olika stödåtgärder till barnfamiljer som under senare år diskussionsvis framförts, framgår också att principen inte är alldeles oantastlig. I de familjer där båda makarna arbetar blir möjligheten till frivillig särbeskattning säkert en betydande förbättring. Har en sådan familj dessutom barn under 16 år, äger den rätt att utan motivering göra ett avdrag på upp till 3 000 kr. om året för extra kostnader för barntillsyn, oavsett om dessa kostnader i verkligheten är större eller mindre än detta belopp. Riktigast vore utan tvekan om de verkliga kostnaderna vore avdragsgilla, men enkelheten har här fått ersätta riktigheten.

För den hemarbetande kvinnan med barn under 16 år är situationen betydligt svårare. Särskilt om hennes krafter börjar svikta kan familjens situation bli prekär.

Ersättningen från sjukkassan blir 6 kr. om dagen plus 2 kr. för varje barn under 10 år, och detta innebär ju en allvarlig försämring för familjen, då t.ex. en städhjälp i dag kostar 6—8 kr. i timmen.

Även om familjen är stor och inkomsterna blygsamma och husmodern har läkarintyg på att hon inte ensam orkar med det tunga arbetet i hemmet, tillåtes inte avdragsrätt ens med någon del av ett eventuellt hembiträdes lön eller andra kostnader för att underlätta arbetet i hushållet. Om inte maken har råd att anställa en hemhjälp eller att anskaffa lämpliga hushållsmaskiner, måste han själv åsidosätta sitt eget arbete för att biträda familjen, eller också måste husmodern, vilket torde vara mycket vanligt, trots vacklande hälsa vara tvungen att fortsätta hemarbetet utan hjälp. Svårigheterna gäller i synnerhet vid en mera allmän nedslitning av husmodern av sådan art att sjukskrivning inte kan bli fallet. En hemhjälp eller lämpliga maskiner blir i sådana fall en utgift av nödvändigt slag för makens

fortsatta obrutna arbetsmöjligheter. Vad gäller avdragsrätten i sådana fall är det svårt att se någon skillnad mellan hemhjälpen och t.ex. en budflicka vid ett företag.

För att ge de stora familjerna med vanliga inkomster en bättre chans att anlita hemhjälp eller att anskaffa några arbetsbesparande hjälpmedel av typen tvätt-, disk- eller strykmaskiner måste avdragsmetoden anlitas. Beloppet bör naturligtvis maximeras till lämplig storlek, förslagsvis ca 2 000 kr. Jag är övertygad om att en inventering av landets hushåll skulle framvisa 10 000-tals för husmödrarna mycket undermåliga och tungskötta arbetsplatser. Vi måste anlägga en ny syn på detta arbetes rationalisering. Jag är också övertygad om att en begränsad avdragsrätt för att skapa rationella arbetsplatser för husmödrar med minderåriga barn är långt effektivare än den dyrbara bidragsmetoden. Jag vill även understryka att det bör gälla småbarnsfamiljer. Ett ensamt barn i 14—15-årsåldern utgör ju ingen »arbetsbelastning» för familjen.

Det råder ingen tvekan om att den hemarbetande kvinnan med minderåriga barn mer eller mindre åsidosatts i välfärdssamhället.

Jag anser att det gjorts alldeles för litet för att underlätta det många gånger både tunga och ensidiga hemarbetet.

Då en hemhjälp många gånger inte går att anskaffa, bör naturligtvis avdragsrätten alternativt kunna utnyttjas vid investeringar i arbetsbesparande hushållsmaskiner. Deklarationsmässigt innebär det inte heller några som helst svårigheter att redovisa kostnaderna för en hemhjälp eller t.ex. en inköpt tvättmaskin. Hemhjälpkostnaden måste för övrigt redan nu uppges för ATP-avgiftens erläggande.

Många olika förslag har på senare tid framförts i syfte att stödja främst småbarnsfamiljerna. Enligt min uppfattning har dock avdragsmetoden så många betydelsefulla fördelar att denna bör ges företräde framför bidragsmetoden.

På vilka områden och till vilka belopp och familjer en sådan här medverkan från det allmänna bör ske till hushållsarbetets underlättande och rationalisering måste naturligtvis närmare utredas. En målmedveten satsning från samhällets sida av detta slag skulle säkerligen ge familjerna en starkare känsla av stöd än mera generella och otillräckliga kontantbidrag kan ge.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag till viss avdragsrätt för arbetsunderlättande åtgärder i småbarnsfamiljer i enlighet med vad som i motionen anförts.

Stockholm den 24 januari 1967

Per-Eric Ringaby (h)